

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת מקץ - חנוכה
שנת תשפ"ה

גליון
פ"ו

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

• אחריות ועמידה בזמנים

ויש ילדים שאוהבים לשפשף עם האצבע על המקום הלח, עד שנהיה חור באמצע הגמרא. גם מצוי אצל ילדים שנהיה קרע בדרך אחד בגמרא והילד רק רוצה לראות עד איפה הקרע מגיע, הוא מתחיל למשוך את הדרך עד שהוא נקרע יותר ויותר.

יצא שלבן של העשיר היתה גמרא ישנה מלאה בקרעים. נסיתי להתקשר אל האבא לבקש ממנו שיקנה לבנו גמרא חדשה, אבל ראיתי שאי אפשר להשיג אותו, הוא שקוע בעסקים, הוא אפילו לא יודע שהילדים שלו רשומים במוסד כלשהו, אז הלכתי בעצמי לקנות לו גמרא.

הקשר של המלמדים עם ההורים

זה מאוד נחוץ שהמלמדים והמורות יהיו בקשר עם ההורים, וכשמזדמן להם לדבר עם ההורים, שיגידו להם שמבינים ששכחו לתת לילד מה שצריכים בכתה, וזה יפה מאוד שמכינים לילד את הדברים שהוא צריך בכתה.

מה עושים כשילד שוכח להביא מה שהוא צריך?

אצל ילדים מסוימים קורה שהספור הוא הפוף, ההורים מוכנים לארגן לילד את כל מה שהוא צריך לכתה, אלא שהילד עצמו הוא לא מסדר, הוא שוכח מה הוא צריך להביא, אז צריכים

וההורים אמרו לילד: "אקנה לך את זה מחר". לכן אין לילד את החפץ בזמן.

בנדאי שזה יכול להפריע למלמד או למורה, כי הרי רוצים סדר בכתה, שלכלם יהיה את מה שצריך, והילד לא הביא את הדברים שהוא צריך, אבל צריכים לדעת שבדרך כלל הילד לא אשם בזה.

הגמרא הקרועה של בן העשיר

כדאי שלכל מלמד או מורה יהיו במגרה עפרונות ודפים מיתרים, כדי שיוכלו לתת לילד שאין לו.

כשאני הייתי מלמד הנה לי ילד בכתה שהאבא שלו הנה האבא העשיר ביותר מכל הילדים בכתה, הוא תרם בבית כנסת בויליאמסבורג ארון קדש שעולה עשרות אלפי דולרים, וילד שלו היתה גמרא קרועה, גמרא שהוא ירש מאביו, והאח הזה לקח אותה מהאח הגדול, והאח הגדול לקח את זה מהאבא שהשתמש בזה כשהיה בחור...

בתלמוד תורה הרי יש ילדים שנרדמים על הגמרא; כשילד נרדם הרי לא תמיד מעירים אותו, כל זמן שהוא לא מפריע לילדים האחרים זה לא נורא שהוא ישן קצת ולא משתתף בלמוד. כשישנים על הגמרא נוזל קצת רק מהפה והגמרא מתרטבת שם,

בעזרת השם יתברך אנו מביאים בפניכם את חלקו השני של השעור שמסר ראש הישיבה שליט"א למחנכים, בפרשת בראשית ה'תשפ"ה, בקרית ברסלב - ליבערטי יע"א.

עד כמה צריכים להיות תקיפים עם הילדים?

מלמדים ומורות שואלים: "עד כמה צריכים להיות תקיפים אל הילדים בכתה?"

התשובה היא: ישנם דברים שקשורים לילדים וישנם דברים שלא קשורים לילדים, אלא להורים שלהם; זו לא העבודה של המלמד והמורה לריב עם ילד בדברים שלא קשורים אליו.

נגע בכמה דגמאות של דברים שעל פי רב קשורים להורים ולא לילדים.

(א) אחריות

(א) אחריות; ילדים שאינם אחראיים, לדגמא, אמרו להביא מהבית סדור, חמש, עפרון או קלמר, וילד לא הביא - בדרך כלל זה קשור להורים, לא לילדים, לכן אי אפשר להעניש על זה.

יכול להיות שההורים היו טרודים או מתשים, או שהם לא כל כך מסדרים, הבלגן חוגג אצלם, חפצים מתפזרים ולא מנחים במקומם כשצריכים אותם,

לי אבא מאוד טוב, אבא שלי היה מאוד תקיף אלי.

מאוד פחדתי ללכת אל המנהל, בפרט שהמנהל היה אדם גבה קומה (היום הוא רב גדול) ואני הייתי אז ילד קטן, אבל לא הייתה לי בררה אחרת, הלכתי למשרד שלו, דפקתי על הדלת שלו, והמנהל שואל אותי: "מה אתה רוצה ילד?"

ועניתי לו: "אני רוצה להבחן על דף גמרא", המנהל זנק ממקומו בהתרגשות ואמר בהתפעלות: "דף גמרא?!" והוא פחן אותי על דף הגמרא, אחר כך הוא לקח אותי על כתפיו והוביל אותי בכל הכתות להראות את הילד שסיים דף גמרא!

המנהל נתן לי כל כך הרבה כבוד ותשומת לב שאפלו שהיום אני כבר ארבעים ושתים - זה עדין חקוק בעצמותי, אני עדין נהנה מזה, וזוכר עדין כמה טוב הרגשתי.

רואים מזה שלפעמים אפשר לקחת ילד על הכתפים ולהסתובב אתו בכל הכתות, להראות לכלם 'זהו הילד המצטיין', וזה יואיל עוד יותר ממתנות יקרות ושקיות ממתקים.

ללמד איך לשמור על הסדר בבית

אם כבר מדברים על 'אחריות' אני רוצה לדבר על עוד נקודה; חשוב מאד ללמד את הילדים להיות מסדרים ואחראיים; את הבנות צריכים ללמד איך לשמור על סדר בבית.

לא יהיה להם מעגן, כי המלמד שלהם לוקח אותם כל יום לשם.

אותו מלמד גם היה מחלק בכל יום לילדים שקיות גדולות של ממתקים, הסברתי לו שלא נעשים מלמד טוב אם נותנים ונותנים ונותנים, אפשר לתת לילד דבר קטן ולעשות מזה חגיגה גדולה, והילדים מאוד נהנים מזה.

אני עדין זוכר מה שהמנהל עשה אתי

כשהייתי בכיתה ג', כשעדין לא לומדים גמרא בתלמוד תורה, אבא שלי היה לומד אתי דף גמרא, ואחרי שסימנו ללמד את הדף הוא אמר לי: "לך למשרד של המנהל שלך, ותגיד למנהל שאתה רוצה להבחן אצלו על דף הגמרא הזה".

הייתי מאוד ביטן בילדותי, ואני עדין ביטן מאוד; אנשים חושבים ש'ראש הישיבה אין לו רגשות...' אבל באמת כשאני נמצא בבית כנסת אחר אני יושב בצד ולא פותח את הפה, אין לי משג איך מכריזים משהו בין אנשים, מה שאני מדבר בישיבה וכו' - זה בגלל שאני עושה מה שעלי לעשות, אני עושה את מה שמורי ורבי מוהרא"ש צנה עלי לעשות, אבל סתם כך אני יושב בשקט. אתמול ישבתי בבית הכנסת הסמוך לביתי, ישבתי שם עם ילדי ולמדתי, התרחש שם דיון סוער אודות המלחמה בארץ ישראל, באו אלי ושאלו אותי: "נו מה אומר ראש הישיבה?" ועניתי: "אני לא יודע כלום". - בכל אופן, היות והייתי ביטן, לא הלכתי למנהל להבחן על דף הגמרא.

בלילה שאל אותי אבא שלי: "הלכת למנהל להבחן את הדף גמרא?" ועניתי: "לא, התבישתי", אז אבא שלי אמר לי בתקיפות: "מחר אתה לא יכול לחזור מהתלמוד תורה רק אם היית אצל המנהל ונבחנו על דף הגמרא". ברונך השם שיש

לדעת שהילד לא לגמרי אשם, כי האפי שלו גורם לו לשכח, וצריכים להתנהג עם הילד הזה קצת ברכות.

אולי פדאי להתקשר להורים ולבקש מהם שייכינו את מה שהילד צריך וגם יזכירו לו להביא את זה.

או שאפשר לגרם שהילד בעצמו יזכר להביא; לא על ידי חלקת עונשים למי שלא הביא, אלא עושים הגרלה או נותנים ממתק למי שכן הביא, וזה מזכיר לילדים להביא את מה שצריך.

אני רואה אצלי בבית כמה טוב זה עובד; כל יום אני רוצה לכתב לכל ילד פתק ארוך של מעשיו הטובים, אבל יש לי ברונך השם שורה של בנים ואני שוכח לכתב פתק, אבל יש לי ילדים שמזכירים לי לכתב, איך הם זוכרים? כי המלמד שלהם עושה הגרלה או שהוא נותן סכריה על כל פתק שמביאים, הם מבקשים ממני: "אבא, תכתב לי פתק על המעשים טובים שלי, כי המלמד שלי יעשה הגרלה בין כל הילדים שמביאים פתק".

העקר הוא החגיגה

אין צורך לחלק דברים גדולים לילדים שמביאים פתקים, אפשר לתת סכריה קטנה, או לעשות הגרלה על דברים זולים, כי ילדים אינם צריכים דברים גדולים, העקר הוא האפן שנותנים את זה, הכבוד וההרגשה הנעימה.

בתלמוד תורה בויליאמסבורג היה פעם מלמד שכל יומים היה לוקח את הילדים לחנות משחקים, בקשתי מהמלמד שלא יעשה את זה יותר, כי אם ילד יכול ללכת כל יום לחנות, כבר לא נשאר לי שום דבר מעגן לעשות עם הילדים שלי, אם ארצה לקחת אותם לשם פעם בשנה, בחל המועד למשל, זה כבר

בקול ברסלב

לשמיעת כל שיעורי הזינוך

(כאדיש)

מראש הישיבה שליט"א

בקול ברסלב

הקישו 1-2-4-2-1

- שמעו ודעו נמשכם -

תלמדו את הילדים ששום דבר לא אמור להיות על השיש ועל השלחן, אם רוצים - אפשר לשים על השלחן דבר יפה, כמו אגרטל פרחים מלאכותיים וכדומה, אבל דברים אחרים לא יכולים להיות סתם כך מנחים על השלחן.

הרבנית מסאטמער עזרה לסדר בתים

מישהו בא אלי אתמול בטענות שהזדמן לו להיות בקריה בבית של מישהו, שמו שמם איך הבית שלו היה נראה, הוא ראה איך הבלגן חוגג שם...

שאלתי אותו מה שם המשפחה, ואני אנסה לעזור למשפחה הזאת, אולי שישלחו לשם אשה שתלמד את האמא איך מנהלים בית יהודי.

כשהרבי הקדוש מסאטמער זכותו יגן עלינו חזר הבייתה אחרי מלחמת העולם השנייה, נודע לו שיש משפחות שהאמהות לא יודעות איך לנהל בית, כי הרגו את כל הסבים והסבתות שלנו, וכמה ילדים בודדים ששרדו, היו שנים נעים ונודים, הם חיו כמו בעלי חיים השם ישמרנו, והם אף פעם לא קלטו את צורת החיים, ולכן עכשו אחרי הנשואין הם לא יודעים את האלף בית של נהול בית, איך מחתלים ילדים, איך רוחצים ילדים, לקפל בגדים ולגהץ חלצות וכדומה, והרבי בקש מהרבנית (הרי לא היו לה ילדים) "לכי למשפחה פלונית, כי שמעתי שאומרים שהאמא לא יודעת איך מקפלים כביסה", הרבנית הלכה לשם ולמדה אותן את כל הדברים, ומזה הוקם דור שלם של משפחות בויליאמסבורג שיודעות איך לנהל בית מסדר, שחפצים לא יהיו מפזרים.

כשאני נכנס פעם לבית של מישהו, ואני רואה את הבלגן בכל פנה, בכל מקום מנחות שקיות עם

חפצים, אני חושב לעצמי: 'תודה להשם שיש לי בית מסדר'.

למה צריכות להיות שקיות על השיש? לאיפה זה שיה? אם אתה לא צריך את זה - תזרק את זה, ואם אתה פן צריך את זה - שים את זה במקום, ואם אין לך איפה לשים את זה, שים את זה במחסן.

סדר במטבח

ואם כבר מדברים על זה, אז אני רוצה לדבר על משהו שנוגע לממנים במטבח, הרבה פעמים קוראים לילדים שיבואו לעזור עם הבשול, צריכים ללמד את הילדים איך מבשלים, איך לשמר על נקיון וסדר במטבח, שהוא לא יראה כמו אחרי מלחמה...

הגויים שמנקים את המטבח הראו למנהל המשק תמונות איך המטבח הפוך לגמרי אחרי הבשול; חשבתי לעצמי: אם מבשלים באפן כזה, אז כבר יותר טוב שלא יבשלו בכלל, אלא שיזמינו אכל מוכן, למה צריך להיות בלגן ודברים שנשפכים? צריכים ללמד את הילדים לבשל באפן נקי ומסדר.

ב) עמידה בזמנים

ב) הדגמא השנייה של דברים שלא קשורים לילדים, אלא להורים; שלהם, היא 'עמידה בזמנים'; כשיילד בא לתלמוד תורה או לבית החנוכה מאחר, או ילד שמחסיר זמים ושבועות ארפים מהתלמוד תורה או מבית החנוכה.

כשמגיעים לנושא של 'עמידה בזמנים' אי אפשר לפתח במלחמה עם הילד, אי אפשר להגיד לילד: "צא החוצה, אי אפשר להגיע עכשו", פי הילדים לא אשמים בכלל, מה יעשה הילד שההורים שלו שלחו אותו מאחר, או שהם שולחים אותו לתלמוד תורה רק פעם בשבוע?!

כאן צריכים ההורים להכנס לתמונה. או שהמלמד והמורה

בעצמם יתקשרו להורים, או שיבקשו מהמנהל או המנהלת שהם יתקשרו להורים, וישאלו אותם מה קורה כאן, אולי המצב מתוח בבית והילד צריך להשאר בבית לעזר, או שהילד הולך לעזר לסבתא; אצל בנות זה קורה יותר, כי יש משפחות שנחוצה להן העזרה של הבנות בבית. ובמשרד יחליטו לפי הבנתם ולפי המצב אם להרשות לילד לבוא מתי שהוא בא, או שיאמרו להגיד להורים שהילד יכול לבוא רק אם הוא בא כל יום.

שיבואו מתי שהם באים

כשפתחנו את התלמוד תורה בויליאמסבורג, היתה לנו משפחה עם שני בנים שלא באו בצורה מסודרת, אחרי פסח הם בכלל לא חזרו לתלמוד תורה, ושלושה שבועות אחרי פסח הם פתאום הגיעו... המלמד שאל אותי: "מה אני עושה כאן עם הילדים האלו? האבא שולח את הילדים שלו פעם בשלושה שבועות, ואחר כך הם נעלמים לשלושת השבועות הבאים?" אמרתי למלמד: אם זאת היתה משפחה שאפשר לדבר אתם, הייתי מתקשר אליהם ומדבר אתם, אבל היות ואני מכיר את ההורים, אני יודע שאין אל מי לדבר, אז שהילדים יגיעו כשההורים שולחים אותם לתלמוד תורה.

שאלתי את המלמד אם הילדים מפריעים כשהם באים לפתח, אמר לי המלמד: "הילדים לא מפריעים, הם הילדים הכי טובים בפתח, הם לא פותחים את הפה בפתח", אמרתי לו: "זה אומר שהילדים מאוד שבורים; אז שיגיעו מתי שהם מגיעים, ואתה תתן להם מלים טובות".

בשבוע הבא אם ירצה השם נביא את סוף השעור שבו ידבר על דברים שפן צריכים לדרש מהילדים ולהתנהג אתם בתקיפות רבה.

תן דמי חנכה למלמדים

בעזרת ה' יתברך - יום ד' פּרשת מקץ, כ"ז כסלו, ג' דחנכה, שנת ה'תשפ"ג

לכבוד ... גרו יאיר

תן דמי חנכה למלמדים של הילדים שלך, ואם אין לך מה לתת - לפחות תתייחס; תן להם משהו, אפילו משהו קטן. גם בבית המקדש היה כן, מי שלא היה לו כסף לקנות קרבן יקר - הביא עוף.

תתייחס למלמדים של הילדים שלך, תתבונן לרגע מה עובר עליהם ביום אחד עם הילדים; הם יושבים במסירות נפש מהבקר עד אחר הצהריים, עם הילדים שלך ועוד ילדים; הם עובדים קשה מאוד, תראה להם קצת הכרת הטוב.

כמו כן כשמתקשרים אליך מהמוסד שתשלם שכר למוד - תתייחס, רק כן אתה תצליח עם הילדים. מוהר"ש כותב מאד בחריפות להורים שמתעלמים משכר למוד, כמו כן מספרים שהצדיק הרבי מסאטמער זכותו יגן עלינו שאל פעם את ההנהלה למה לא כל ההורים משלמים שכר למוד, כמו שמשלמים דברים אחרים, כגון חשמל וגז, וכדומה, אז אמרו לו, פי את הדברים האחרים אם לא משלמים - מנתקים את זה; אם לא משלמים חשמל - מנתקים את החשמל, ואם לא משלמים גז - מנתקים את הגז, אז הרבי אמר: "מי אומר שבשכר

למוד זה לא כן? בשכר למוד גם כן מנתקים את הסייעתא דשמיא מהילדים שיצליחו ויגדלו יהודים כשרים."

אם מתקשרים אליך מהמוסד - תסדר תכנית לתשלום שכר למוד; ושלא תתעלם.

חנכה הוא זמן של חנוכה, חנכה הוא זמן של לעשות חשבון מה אני עושה עם הילדים שלי? הצדיק, הרבי הרש"ב מליובאוויטש זכותו יגן עלינו אמר לתלמידים שלו הוראה חריפה: "כמו שיש ליהודי חיוב בכל יום להניח תפלין, כמו כן יש לכל יהודי חיוב לעצור חצי שעה כל יום, ולחשב על חנוכה הילדים, ולעשות כל מה שאפשר כדי להיות בטוח שהילדים ילכו בדרך שמתחנכים אותם."

אני כבר נמצא בקריה, אהיה בקריה עד אחרי שבת חנכה, שעור ליל ששי השבועי יהיה השבוע בקריה.

בכל פעם שאני מגיע לכאן אני מתרגש שוב מהקהלה היפה, מהחסד, מהיראת שמים, מהמשפחות העדינות. חנכה שמח ומאיר.

...

(קונטרס עצתו אמונה פרשת ויחי תשפ"ג)

אם האבא לא מגיע הביתה, שהאמא תדליק את הנרות עם הילדים

בעזרת ה' יתברך - א' פרשת מקץ, כ"ה כסלו, א' דחנכה, שנת ה'תשפ"ב

אם בעלך לא מגיע הביתה, הסדר שלך משבש; הוא ישן ביום וער בלילה, הוא מגיע הביתה רק לפנות בקר - תדליקו אתם את המנורה.

קחו את הילדים ותדליקו אתם את הנרות, שירו אתם שירי חנכה ותאכלו את מאכלי חנכה הטובים; תדאגו שירגישו שחנכה עכשו.

מאד אבקש מכם, אל תאבדו עשתונות; תמשיכו בחיים שלכם, אל תזניחו את עצמכם. תבקשו מהשם יתברך שירחם עליכם, שיהיה לכם פח להיות האבא והאמא, שלא תתמוטטו. תבקשו ממנו שתהיו בשמחה, שלא יהיה אכפת לכם משום דבר. תבקשו גם עבור הבעל, שתהיה אהבה ביניכם.

אני מתפלל הרבה מאד עבורכם, שיהיה לכם פח ונחת מהילדים שלכם.

...

(קונטרס עצתו אמונה פרשת ויגש תשפ"ב)

לקבלת הנליון מדי שבוע יש לשלוח אימיל ל: jhbul1234@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון חיזוק (נשים) שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד
079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / 845-351-9060 / אנגליה 03303502363
קנדה 438-320-9090

...

קול ברסלב

חיזוק יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד
079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / 845-351-0910 / אנגליה 03303502361
קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 1552354370

מייל חיזוק יומי chizikyomi@gmail.com